

ЎЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЖОҒАРЫ БІЛІМ, ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯЛАР МИНИСТРЛИҒИ
ШЫРШЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

“БЕКТЕМІН”

Шыршық мемлекеттік педагогика

университеті ректоры

Г.А. Мухамедов

КОРКЕМ ЖАЗУҒА ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ ПӘНІНЕН
ЖҰМЫСТЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ

Білім саласы:

100000 – Білім

Оқыту саласы:

110000 – Білім

Оқыту бағыты:

60110400 – Бастауыш білім

Шыршық – 2024

Пән/модуль коды НО-Тех 1704	Оқыту жылы 2027-2028	Семестр 7	Кредит 4
Тақырып/модуль түрі Міндетті	Білім беру тілі Қазақша	Апталық сабақ сағаты 4	
1.	Пән аты	Аудитория жаттығулары	Өзіндік жұмыс
	Көркем жазуға оқыту технологиясы	60	60
2.	1. Пәннің мазмұны. Оқушылардың жазу дағдыларын қалыптастыру; бастауыш сыныптарда көркем жазу сабақтарын жоспарлауға және ұйымдастыруға үйрету; Көркем жазу хаттамаларына әдістемелік тәсілдерін бастауыш білім беруде оқытудың заманауи әдістерін қолдануға үйрету. II. Теориялық бөлім (лекция жаттығулары) III. Пән келесі тақырыптарды қамтиды: 1- тақырып. Қоғамның даму тарихындағы жазудың ролі. Көркем жазу пәнін оқытудың мақсаты, міндеттері, маңызы. Жазбалар тарихы туралы жалпы мәліметтер, жазуының тарихы. 2- тақырып. Каллиграфиялық дағдыны жетілдіру жолдары. Жазу – тілде қабылданған арнайы таңбалар жиынтығы. Жазу ұғымына тілдің дыбыстық элементтерін (сөз, буын, дыбыс) білдіретін белгілер ғана емес, сонымен қатар пиктография мен идеография түрлері де кіреді. 3- тақырып. Каллиграфияның бұзылу себептері неде. Әріп элементін бұзып жазу. Жазу жұмысы—оқу процесінің аса бір қиын саласы. Ауызша іштен дыбыстық талдау жасау. 4-тақырып. Жазуға үйрету жүйесінде қолданылатын әдістер. Адамның жазбаша сөйлеуі әріптерден құралады. Каллиграфия сабағындағы негізгі міндет - графикалық дағдымен сауатты жазуды қалыптастыру. 5-тақырып. Дыбыстарды, сөздерді таңбалау Дыбыстарды, сөздерді таңбалау кезіндегі талаптар.Жазу жұмыстарын жақсарту кезінде орындалатын талаптар. 6-тақырып. Байланыстырып жазуды қалыптастыру. Байланыстырып жазуды үйрету жолдары. Жазуға үйрету жүйесіне қойылатын талаптар. 7-тақырып. Штрихтарды қосу арқылы сурет салу. Штрихтарды қосудың тиімділігі. Суретті жаттығулар орындалу.	Жалпы жүктеме	120

8-тақырып. Әріптер тобы. Кіші әріп элементтері. Қазақ тіліндегі әріп элементтері.Кіші әріп элементтерін жазуға үйрету. Жұмыстың бұл түрі оқушылардың аса күрделі ұзақ қол қимылдарын жасауын керек етеді.	9-тақырып. Бас әріп элементтерін жазу Бас әріп элементтерін жазуға арналған жаттығулар. Әріп пішіні қабылдаудағы негізгі кезеңдер.	10-тақырып. Негізгі әріп элементтері. Негізгі әріп элементтері туралы.Негізгі әріп элементтерін жазып үйрену жолдары.	11-тақырып. Күрделі әріп элементтері. Бас әріптердің күрделі элементтері.Кіші әріптердің күрделі элементтері.	12-тақырып. Әріптердің басталу позициялары. Әріптердің басталу позициялары туралы.Екінші сыныпта әріптерді элементке бөліп жазу.	13-тақырып. Жазу құралдары және олардың қолданылуы Жазу құралдары және олардың қолданылуы. Дәптерге қойылатын талаптар. Қаламды қолдануға қойылатын талаптар.	14-тақырып. Бастауыш сыныптағы хуснихат хаттамалары мен оқу материалдарының мазмұнына қойылатын талаптар	15-тақырып. Көркем жазу уақытын жоспарлауға болады Көркем жазу минуттының мазмұны. Көркем жазу минуттының оқу материалына қойылатын талаптар	III. Семинар жаттығулары бойынша нұсқаулар мен ұсыныстар Семинарға келесі тақырыптар ұсынылады: 1.Қоғамның даму тарихындағы жазудың ролі. Бастауыш мектептердің алдына қойылатын жауапты міндеті.1-сыныпта көркем жазуға қойылатын талаптар. 2.Каллиграфиялық дағдыны жетілдіру жолдары. Каллиграфияны жетілдірудің жолдары. 3- сыныпта көркем жазуға қойылатын талаптар 2-сыныпта көркем жазу одан әрі жетілдіріле түседі. 3.Каллиграфияның бұзылу себептері неде. Оқушылардың жазуындағы кемшіліктер.Каллиграфияның бұзылу себептерін анықтау. 4.Жазуға үйрету жүйесінде қолданылатын әдістер. Жазуға үйрету жүйесінің маңызы.Басып жазу әдісі туралы.
---	---	--	--	---	---	--	---	---

5. Дыбыстарды, сөздерді таңбалау. Дыбыстарды, сөздерді таңбалау кезіндегі талаптар. Жазу жұмыстарын жақсарту кезінде орындалатын талаптар. 6. Байланыстырып жазуды қалыптастыру. Көркем жазу хаттамасы мен оған нормативтік талаптар бойынша ана тілі бағдарламасы мазмұнын талдау. Кіші әріптерді сол элементтер бойынша топтастырыңыз, қысқа және ұзын қиғаш дұрыс элементтерді жазыңыз 7. Штрихтарды қосу арқылы сурет салу Каллиграфияны оқыту әдістемесі. Ритмик(санау-гон) әдісі. Әріп формаларын талдау әдістерін талдау. Көркем жазу хаттамасы мен оған нормативтік талаптар бойынша ана тілі бағдарламасы мазмұнын талдау. Кіші әріптерді сол элементтер бойынша топтастырыңыз, қысқа және ұзын қиғаш дұрыс элементтерді жазыңыз 8. Әріптер тобы. Кіші әріп элементтері. Көркем жазу хаттамасы мен оған нормативтік талаптар бойынша ана тілі бағдарламасы мазмұнын талдау. Кіші әріптерді сол элементтер бойынша топтастырыңыз, қысқа және ұзын қиғаш дұрыс элементтерді жазыңыз 9. Бас әріп элементтерін жазу. Бас әріп элементтерін жазуға арналған жаттығулар. Әріп пішінін қабылдаудағы негізгі кезеңдер. 10. Негізгі әріп элементтері. Негізгі әріп элементтері туралы. Негізгі әріп элементтерін жазып үйрену жолдары. 11. Күрделі әріп элементтері. Бас әріптердің күрделі элементтері. Кіші әріптердің күрделі элементтері. 12. Әріптердің басталу позициялары. Әріптердің басталу позициялары туралы. Екінші сыныпта әріптерді элементке бөліп жазу. Әріптерді сол элементтер бойынша топтастырыңыз, қысқа және ұзын қиғаш дұрыс элементтерді жазыңыз. 13. Дыбыстарды, сөздерді таңбалау. 14. Жазуға үйрету жүйесі. 15. 1-4 сыныптардағы көркем жазу хаттамаларын жоспарлау және талдау. 16. 1-4 сынып көркем жазу хаттамаларын дайындау және талдау. 17. Ресми іс қағаздарын жазу: шақыру, тілхат, түсінік хат, құттықтау хат, арыз, шешім, құжат, оларды талдау. 18. Санларды жазу және оны талдау Өз бетінше білім алу және өзіндік жұмыс Өз бетінше білім алуды бағалау студенттердің топта және жеке жұмыста берілген практикалық жобаларды орындауы арқылы жүзеге асырылады. Әр оқушыға бір топтық жоба және екі жеке жоба беріледі. Студент берілген жобаның мақсаты мен міндеттерін түсіне отырып, берілген мәселе бойынша оқып, зерттеу жүргізеді. Алынған нәтижелерді талдайды, қорытындылары бар презентациялар дайындайды және қорғайды. Жобалардың саны, пәні,	
--	--

мазмұны, жүзеге асыру әдістері мен мерзімдері жұмыс ғылымының бағдарламасында толық ашылған. Өз бетінше оқуға ұсынылатын тақырыптар: 1. Көркем жазу және оны оқыту технологиясы педагогикалық ғылым ретінде. 2. Көркем жазуға үйрету жазбаша сөйлеуді қалыптастырудың бірінші кезеңі. 3. Көркем жазумен оқу технологиясының тағы бір құбылысы байланысты. 4. Жазудың педагогикалық және тәрбиелік мәні. 5. Көркем жазуға оқыту ана тілін оқыту технологиясының маңызды бөлігі ретінде. 6. Көркем жазу технологиясы бойынша әдебиеттерді талдау. 7. Көркем жазу оқытудың байланыстырып сөйлеуді қалыптастырудағы рөлі. 8. Көркем жазуға оқытудың теориялық және практикалық мәселелері. 9. Көркем жазуға оқытудың дидактикалық ерекшеліктері. 10. Көркем жазуға оқытудың тәрбиелік маңызы. 11. Оқу тәрбиесіне байланысты көркем жазуға оқытудың аспектілері. 12. Көркем жазуға оқытудағы қателермен жұмыс. 13. Көркем жазуды оқытуға арналған әдістемелік әзірлемелерді дайындау. 14. Көркем жазуды бойынша мемлекеттік құжаттармен жұмыс. 15. Көркем жазуды оқытудың әдістемелік және тарихи маңызы. 16. Көркем жазудағы оқушы мінезін бейнеленуі. 17. Көркем жазуды оқытудың педагогикалық-психологиялық ерекшеліктері. 18. Көркем жазуды оқыту мен ана тілін оқыту технологиясының ажырамас байланысы. 19. Көркем жазуға оқытуға арналған ресурстармен жұмыс. 20. Жоғарыдан және төменнен жазылған әріптермен жұмыс. 21. Үстіңгі, астыңғы және орта бөлігінен жалғанатын әріптермен жұмыс. 22. Жалғау элементтері бар және қосылмайтын бас әріптермен жұмыс. 23. Көркем жазудың орфографиямен байланысының сипаты. 24. Мектепте көркем жазуға оқытудың әдістемелік шарттарын сақтаудың қазіргі жағдайы. 25. 20-ғасырдың екінші жартысындағы хунихатты оқыту технологиясының даму тарихы. оқытуға арналған ресурстармен жұмыс. 26. Штрихтарды өзара қосу арқылы сурет салу қандай пайда келтіреді, әдістемесі. 27. Суретті жаттығуларды орындаудың алдында мұғалімнің жұмысы 28. «Жазу үлгісіндегі» әріптердің салынуын бақылау, толтырындар. 29. Генетикалық жүйенің ерекшелігі, әдістемесін жарыту 30. «Жазу үлгісіндегі» әріптердің салынуын бақылау, толтырындар. 31. Жазу жұмысын жақсарту жолдары. 32. Каллиграфиялық машықтарды жетілдіру жолдары.	
---	--

	33. Жас оқушылардың қол әрекеттерін қалай машықтандыру керек, әдістер. 34. «Жазу үлгісіндегі» әріптердің салынуын бақылаңдар, толтырыңдар. 35. Қандай жағдайда каллиграфия бұзылуы мүмкін. 36. Каллиграфия бұзылмау үшін қолданылатын әдістер.
3.	VII. Оқыту нәтижелері (қалыптастырылатын құзыреттіліктер) Пәнді меңгеру нәтижесінде студент: Білім беру нәтижелері: Курсты аяқтаған студенттер: Көркем жазуға үйретудің ұғымдары мен принциптерін терең түсінетіндігін көрсетеді; Көркем жазуды оқыту әдістемесінің мәнін терең талдайды; Кәсіби қызметтегі мәселелерді шешу үшін оқытудың әдістері мен құралдарын қолдануды біледі; Курс нәтижесінде меңгерілетін құзыреттер: (КК): Болашақта кәсіби қызметінде ана тілі мен оқу сауаттылығы, математика, технология, жаратылыстану, жаратылыстану пәндері бойынша білім, білік, дағдыларды меңгереді. (КК-1); Өртүрлі әлеуметтік топтардың қажеттіліктеріне сәйкес мәдени-ағарту бағдарламаларын әзірлеу және жүзеге асыру қабілеті болады (КК-4).
4.	VIII. Оқыту технологиялары мен әдістері: • лекциялар; • интерактивті жағдайлық есептер; • семинарлар (логикалық ойлау, жылдам сұрақтар мен жауаптар); • топтық жұмыс; • презентациялар жасау; • жеке жобалар; • топ болып жұмыс істеу және құру жобалары
5.	IX. Кредит алуға қойылатын талаптар: Ғылымға қатысты теориялық және әдістемелік ұғымдарды толық меңгеру, талдау нәтижелерін дұрыс көрсете білу, зерттелетін процестер мен ұғымдарды өз бетінше бақылау, ағымдағы және аралық бақылау нысандарында берілген тапсырмалар мен тапсырмаларды орындау, қорытынды бақылауды аяқтау қажет. нұсқаларға негізделген жазбаша тапсырмалар.
6.	X. Негізгі әдебиеттер: 1. S.Matchonov, H. Bakiyeva, X.G'ulomova, Sh.Yo'ldosheva, G. Xolboyeva "Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi" Darslik Toshkent 2023 2. A. Karimjonov, F.I.Ochilov, D.A.Karimjonova "Metodikai ta'limi husnixat" Toshkent 2023 3. Husanboyeva Q., Hazratqulov M., Xolsaidov F. Ona tili va o'qish savodxonligi metodikasi. – T.: "Innovatsiya-ziyo". 2022

	XI. Қосымша әдебиеттер 1. Абдуллаев Й., Йўлдошева Ш. Янги алифбо ва имло. Т., 2000. 2. Boboyeva D.R. Bolalarni putqini o'stirish pazariyasi va texnologiyasi. – T.: "Innovatsiya-ziyo". 2022 3. Masharipova U., Umarova M., Baynazarova D., Napiyeva M. "Ona tili : 1-sinf. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma" - T.; "Sharq" 2014. 4. M.G'ulomova, K.Tursunova, D.Po'latova "Chiroyli yozuv malakalarini shakllantirish" uslubiy qo'llanma Toshkent-2013 5. O.Labbotova, G.To'tayeva "Husnixat-sifatli ta'lim asosi" o'quv-uslubiy qo'llanma. Toshkent-2024 Ақпарат көздері www.cspu.uz – Шыршық мемлекеттік педагогика университеті сайты www.ziyounet.uz – www.ziyounet.uz — Өзбекстан Республикасының ақпараттық-білім беру сайты www.edu.uz – Өзбекстан Республикасы Жоғары білім, ғылым және инновациялар министрлігінің ресми сайты www.lex.uz – Өзбекстан Республикасы Инновациялар министрлігінің ресми сайты
7.	Шыршық мемлекеттік педагогикалық университетінде әзірленген және университет кеңесінің 2024 жыл "<u>29</u>" "<u>08</u>" шешімімен бекітілген.
8.	Пән/модуль үшін жауапты: Ж.Б.Жансаитова - Шыршық мемлекеттік педагогика университеті «Бастауыш оқыту әдістемесі» кафедрасының оқытушысы.
9.	Рецензенттер: Ө.А.Байкабулов – Шыршық мемлекеттік педагогика университеті Өзбек тілі әдебиеті кафедрасы доцент міндетін атқарушысы Б.Қ. Бекниязов - Нукус мемлекеттік педагогика институты Өзбек тілі әдебиеті кафедрасы аға оқытушысы, (PhD).